

Kainuun maakunta

ICT I –rahoituksen hallinnollinen loppuraportti

14.2.2018

Versio: 1.0

Sisällys

<u>1.</u>	<u>Dokumentin tarkoitus</u>	3
<u>2.</u>	<u>Projektin organisointi</u>	3
2.1.	<u>Projektipäälliköt</u>	3
2.2.	<u>Projektiryhmä</u>	4
<u>3.</u>	<u>Aikataulu ja projektin läpivienti</u>	4
3.1.	<u>Aikataulu</u>	4
3.2.	<u>Eteneminen</u>	4
3.3.	<u>Projektinaikaiset keskeiset muutokset</u>	5
<u>4.</u>	<u>Työmäärä ja kustannukset</u>	5
<u>5.</u>	<u>Tavoitteet, saavutukset ja tuotokset</u>	7
5.1.	<u>Tavoitteiden täytyminen</u>	7
5.2.	<u>Projektin toteutuneet tuotokset</u>	8
<u>6.</u>	<u>Arvio projektin onnistumisesta</u>	8
6.1.	<u>Projektissa ilmenneet haasteet ja niiden ratkaiseminen</u>	8
6.2.	<u>Arvio projektityön onnistumisesta</u>	9
<u>7.</u>	<u>Toimenpiteet projektin jälkeen</u>	9
<u>8.</u>	<u>Projektista opittua</u>	9
<u>9.</u>	<u>Liitteet</u>	10

Dokumentin muutosloki

<i>Versio</i>	<i>Päiväys</i>	<i>Laatija</i>	<i>Muutoksen kuvaus</i>
V0.1	12.01.2018	AKe	Dokumentin aloitus
V.0.2	08.02.2018	AKe	Dokumentin täydentäminen
V.0.3	9.2.2018	AKe	Ensimmäinen kommentointikierron, muutokset (Liisa Lamminen, Aldin Tokalic)
V.1.0	14.2.2018	AKe	Hyväksytty maakuntaudistuksen tietohallintotyöryhmässä 13.2.2018

1. Dokumentin tarkoitus

Tämä dokumentti on maakuntauudistuksen 29.5.2017 päivätyn (VM/256/02.02.06.09/2017) mukaisen päätöksen *ICT-valmistelun tuen myöntämisestä maakuntien perustamisen esivalmisteluvaiheessa* (ICT I –rahoitus) mukaisten toimien toteutuksesta ja projektin hallinnollinen loppuraportti. Projektin tavoitteena oli:

- Nykytilan kartoitusten tulokset edellytetyssä muodossa
- Tarkennettu kuva tulevista resurssitarpeista (kustannukset eriteltynä kohteittain)
- Kuvaus miten nämä tulokset on tuotettu
- Kustannusten jakautuminen omaan tai ostopalveluun

Tässä dokumentissa kuvataan projektin kulkua, tavoitteita ja saavutettuja tuloksia erityisesti projektin läpiviennin näkökulmassa. Maakuntien ICT-rahoitustarpeita on kartoitettu tämän rahoituspäätöksen jälkeen erillisillä kyselyillä sekä vuoden 2017 toisessa ICT–rahoitushaussa (ICT II–rahoitus). Raportissa tulee keskittyä erityisesti nykytilankuvauksen, arkkitehtuurin ja oman kehittämissalkun kokoamiseen. Tässä dokumentissa ei kuvata itse tuotosten sisältöä. Varsinaiset tulokset on kuvattu omissa dokumenteissaan: Liite 1 VM Rahoituksen lopputuotokset Liite 2 käytetty rahoitus ja Liite 3 Tuotantorakenteiden nykytila.

2. Projektin organisointi

Kainuussa VM Rahoitushakemus I mukaisten tehtävien toteutukseen ei perustettu erillistä projektiryhmää. Työskentely on tapahtunut pääsääntöisesti väliaikaisen valmistelutoimielimen rekrytoimien kahden ICT-suunnittelijan toimesta, jotka aloittivat työn loka- ja marraskuussa 2017. Väliaikaishallintoon rekrytoitujen ICT-suunnittelijoiden lisäksi työskentelyssä on ollut mukana myös muuta Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän tietohallinnon ICT-henkilöstöä.

Projektin ohjausryhmänä toimii Kainuun väliaikainen valmistelutoimielin. Väliaikaisen valmistelutoimielimen perustama tietohallintoryhmä (TR5) ei ollut projektissa mukana v. 2017 aikana, koska ko. työryhmä aloitti toimintansa vasta tammikuussa 2018.

2. 1. Projektipäälliköt

Projektipäälliköt vastasivat projektin läpiviennistä ja toteutuksen akuuteista haasteista, johtivat projektiryhmää ja raportoivat ohjausryhmälle.

Projektipäälliköt:

- Ari Kemppainen, ICT-suunnittelija, vastuuvalmistelijä, Kainuun sote

2. 2. Projektiryhmä

Varsinaisen projektin toteutti projektiryhmä, johon kuuluivat seuraavat jäsenet:

- Aldin Tokalic, ICT-suunnittelija, Kainuun sote
- Ari Kemppainen, ICT-suunnittelija, Kainuun sote
- Jari Väisänen, tietohallintojohtaja, Kainuun sote
- Liisa Lamminen, ICT-suunnittelija, Kainuun sote
- Sirkku Malinen, tulosityksikön päällikkö, Kainuun sote
- Ville Turunen, suunnittelupäällikkö, Kainuun sote
- Petri Schroderus, ICT-suunnittelija, Kainuun sote

Edellisten lisäksi projektiin kuului työpajoja, joihin osallistui asiantuntijoita ja avainhenkilöitä Arter Oy:stä:

- Mikko Hiltunen, Key Account Manager, Arter Oy
- Oona Matinpalo, Junior Consultant, Arter Oy

3. Aikataulu ja projektin läpivienti

3. 1. Aikataulu

Projekti ei valmistunut kokonaisuudessaan aikataulussa, lisäaikaa nykytilan kuvaukseen ja tavoitetilan suunnitteluun tarvitaan vuonna 2018.

Kainuussa projektin työskentely pääsi käyntiin vasta loka-marraskuussa 2017 tehtävään rekrytoitavien ICT-suunnittelijoiden viivästyneen rekrytoinnin vuoksi. Aikaa projektin toteutukselle vuoden 2017 aikana jäi erittäin vähän,

vaikka projektiin hyväksyttävää kustannuksia olisi voinut syntyä ajalla 1.1.-31.12.2017 (päättös rahoituksesta tehty 29.5.2017).

3. 2. Eteneminen

Projektityö viivästyneen käynnistymisen jälkeen eteni ripeästi.

Viivästyneen aloituksen jälkeen projektityö käynnistyi ja eteni ripeästi. Projektin työt aloitettiin nykytilaa koskevien tietojen kokoamisella loka-marraskuussa. Sopimuksia koskevien tietojen keräämistä ja luokittelua varten laadittiin Access-tietokanta, johon sopimusten tietojen keräys ja luokittelu aloitettiin sote- ja maakuntaudistuksen ICT-sopimukset ja hankinnat –ohjeen mukaisesti.

Sopimuskartoituksen ohella aloitettiin joulukuussa 2017 myös tietojärjestelmien nykytilan kokonaisarkkitehtuurin kuvaus JHS 179 -suosituksen mukaisesti. Kokonaisarkkitehtuuria koskevaan työhön otettiin käyttöön Kainuun liittoon v. 2016 hankittu Architect -ohjelma ja hankittiin konsultointipalvelua Architect-ohjelman toimittajalta, Arter Oy:ltä.

Architect -ohjelmiston käyttöönoton myötä myös ICT-sopimusten tietojen luokittelu siirrettiin Access –tietokannasta Architect -ohjelmaan.

Jatkossa kaikki keskeinen tietojärjestelmiä koskeva tieto löytyy yhdestä tietojärjestelmästä JHS 179 suosituksen mukaan kuvattuna. Tiedot saadaan raportoitua Architect –ohjelmasta mm. pdf -muodossa ja Excel –taulukkoina.

Projektiin liittyvää selvitystyötä on jatkettu vuoden 2018 puolella. Työ jatkuu edelleen kevään 2018 ajan.

3. 3. Projektinaikaiset keskeiset muutokset

Projektisuunnitelmaan ei tullut muutoksia projektin toteutuksen aikana.

Projektiin ei tullut varsinaisia muutospyyntöjä projektin toteutuksen aikana, mutta henkilöstökustannusten osalta käyttökohteen/-tarkoituksen muuttamista ja vaikutusta valtionavustukseen selvitettiin projektin aikana Kainuun liiton toimesta joulukuussa 2017.

Alun perin Kainuun rahoitushakemuksessa mainittujen selvitystehtävien toteutus oli määrä tapahtua ns. omana työnä. Kesällä 2017 tehdyn päätöksen mukaan väliaikaishallinnon organisaation perustaminen siirtyi vuodelle eteenpäin. Muutos aiheutti sen, että ICT-suunnittelijoiden rekrytointeja ei voitu toteuttaa alkuperäisen suunnitelman mukaisesti väliaikaishallinnon

organisaatioon, vaan työpanos jouduttiin ostamaan ostopalveluna Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä. Näin ollen hakemuksen liitteessä tehty kustannusten jako ulkopuolisen asiantuntijaresurssin ja oman työn osalta muuttui alkuperäisestä oman resursoinnin muuttuessa myös asiantuntijapalvelujen ostoksi.

Erityisasiantuntija Vesa Lipposelta saadun kirjallisen vastauksen mukaan muutos toimintatavassa ei edellyttänyt muutosta rahoituspäätökseen, koska rahoituspäätöksessä ei ole määritelty sitä, miten tulokset pitää tuottaa.

4. Työmäärä ja kustannukset

Työmäärä ja kustannukset alittuivat.

Rahoitushakemuksessa kustannusarvio ja resurssivaraus olivat seuraavat:

Nykytilan kuvaus

- Oma resursointi 40 222 €
- Ulkopuoliset asiantuntijaresurssit 10 000 €

Tavoitetilan suunnittelu

- Oma resursointi 50 000 €
- Ulkopuoliset asiantuntijaresurssit 36 000 €

Muutoksen toteutuksen suunnittelu

- Oma resursointi 43 000 €
- Ulkopuoliset asiantuntijaresurssit 43 000 €

Kokonaiskustannusarvio projektille oli yhteensä 222 222 euroa, johon haettiin 200 000 euron avustusta Valtiovarainministeriöltä (90 % kokonaiskustannuksista). Valtiovarainministeriön 29.5.2017 tekemässä päätöksessä Kainuulle myönnettiin avustusta 124 470 euroa, joista 50 000 euroa maksettiin avustuspäätöksen yhteydessä ja loput loppuraportin toimittamisen jälkeen.

Toteutuneet kustannukset v. 2017 ovat yhteensä 48 363,58 euroa (alv 0 %) jakautuen seuraavasti:

- Asiantuntijapalvelut 42 558,05 €
- ICT-palvelut 5 280,00 €
- Majoitus- ja ravitsemuspalvelut 126,00 €
- Muut palvelut 399,53 €

Valtiovarainministeriön tuen osuus on 43527,22 euroa ja omarahoitusosuus 4836,36 euroa.

Toteutuneiden kustannusten eroavaisuus alkuperäiseen kustannusarvioon johtuu erityisesti siitä, että projektin käynnistyminen Kainuussa viivästyi ja aikaa projektin toteutukselle vuoden 2017 aikana oli erittäin vähän. Projektille voitiin kirjata kustannuksia vain 31.12.2017 saakka.

Tavoitetilan ja muutoksen toteutuksen osalta tarkempaa suunnittelua ei ole voitu tehdä suunnitellussa laajuudessa, koska maakuntauudistuksen edellyttämät toimenpiteet eivät olleet vielä hahmottuneet riittävän yksityiskohtaisiksi valtakunnallisesti tai alueellisesti. Tosin, Kainuussa tietojärjestelmät ja ICT-infrastruktuuri on jo konsolidoitu, joten tarvittavia muutoksia siirtymävaiheen ajalle 2018-2019 on kohtuullisen vähän.

5. Tavoitteet, saavutukset ja tuotokset

5. 1. Tavoitteiden täytyminen

Projektin tavoitteena oli:

1. Nykytilan kuvaus:

- ICT-järjestelmien nykytilan kuvaus (JHS 179 2.0 Liite 5 KA-tilaukko Tietojärjestelmäsalkun mukaisesti <http://www.jhs-suositukset.fi/suomi/jhs179>)
- Tuotantorakenteiden nykytilan kuvaus
- ICT-sopimusten nykytilan kartoitus
- Sopimusten luokittelu ja priorisointi kriittisyyden ja siirtoon liittyvien riskien näkökulmasta
- Tiedot nykytilan kustannuksista
- Tietovarannot

2. Tavoitetilan suunnittelu:

- Arvio väliaikaishallinnon ICT-toimenpiteiden resurssitarpeesta
 - Kuvaus maakunnan minimissään tarvitsemista palveluista, niihin liittyvät ICT-järjestelmät ja miten toteutus on suunniteltu 1.7.2017 ja 1.1.2019. Mitä maakunta tarvitsee minimissään toimintaansa varten.
 - Maakuntien yhteisen kokonaisarkkitehtuuriin liittyvä nykytilan karkean tason kuvaus
 - Tietojärjestelmäarkkitehtuuri kuvaus
 - (Teknologia-arkkitehtuurikuvaus)
- Valtiovarainministeriö käynnistää valtakunnallisen arkkitehtuurityön, johon maakuntien tulokset tullaan kytkemään. Hakiessaan avustukselle VM:n rahoitusta maakunnat sitoutuvat myös yhteiseen arkkitehtuurityöhön.

3. Muutoksen toteutuksen suunnittelu:

- Tämän hetkiset kehittämishankkeet ja projektisalkku
- Maakunnalla on myös mahdollisuus esittää etenemisvaiheensa mukaan muita kehittämiskohteita edellyttäen, että tässä kuvattuja vaiheita on jo tehty (tällaisia voivat olla esim. tietojärjestelmäprojektointiin tai konsolidointiin liittyvät valmistelevat tehtävät).

Projektin tavoitteet saavutettiin osittain.

Projektin työ keskittyi erityisesti nykytilan kuvaukseen JHS 179 suosituksen mukaisesti. Tavoitetilan suunnittelun osalta lyhyen aikavälin tavoitetila ja niihin tarvittavat toimenpiteet alkavat jokseenkin olla selvillä, mutta myös tavoitetila ja niiden toimenpiteet tarkentuvat vuonna 2018.

3.2. Projektin toteutuneet tuotokset

Aivan kaikkia suunniteltuja tuotoksia ei saatu toteutettua aikataulussa.

Projektin painopiste keskittyi nykytilan kuvaamiseen, ja näin ollen myös lopputuotokset painottuvat siihen. Projektin tuotoksia ei saatu aivan valmiiksi loppuraportin toimittamiseen mennessä. Muun muassa sopimusten ja tietojärjestelmäsalkun osalta selvitettäviä ja täydennettäviä asioita jäi toteutettavaksi vuodelle 2018. Myös kokonaisarkkitehtuurin osalta esimerkiksi tietojärjestelmien väliset integraatiot vaativat vielä tarkistamista ja tarkentamista.

6. Arvio projektin onnistumisesta

6. 1. Projektissa ilmenneet haasteet ja niiden ratkaiseminen

Projektin keskeisin haaste liittyi kiireiseen aikatauluun. Koska rekrytoinnit väliaikaishallinnon tietohallinnon tehtäviin viivästyivät, pääsivät projektin työt käynnistymään vasta aivan loppuvuodesta 2017. Aikaa projektin toteuttamiseen oli erittäin niukasti, koska projektille voitiin kirjata kustannuksia vain 1.1.-31.12.2017 välisenä aikana. Viivästyntä aloitusaikataulua on pyritty saamaan kiinni käyttämällä selvitystyössä mukana Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinnon ICT-henkilöstöä sekä ostamalla kokonaisarkkitehtuuriin liittyvää työtä ja konsultaatiopalvelua Arter Oy:ltä.

Väliaikaishallinnon ICT-toimenpiteiden resurssitarpeen, maakunnan minimissään tarvitsemien palveluiden ja ICT-järjestelmien toteutuksen selvittäminen on ollut kohtuullisen vaivatonta, koska siirtymäaikana väliaikaishallinnon käynnistämiseksi tarvitaan nykyiseen ICT-infrastruktuuriin ja tietojärjestelmiin muutoksia vain vähän muutoksia. Sen sijaan pidemmän aikavälin suunnitelman laatiminen niin ICT-infrastruktuurin, tuotantorakenteiden kuin tietojärjestelmien osalta on haasteellista, koska valtakunnalliset ja alueelliset suunnitelmat eivät ole vielä täsmentyneet riittävästi.

Kolmantena haasteena projektin toteuttamisessa on toteutuksessa käytettävien resurssien riittävyys. Alun perin suunnitelmana oli, että väliaikaishallintoon rekrytoitavat kaksi ICT-suunnittelijaa ehtisivät päätoimisina työntekijöinä tekemään selvitystyön ja loppuraportin, koska tietojärjestelmät on yhdenmukaistettu ja sopimukset pääsääntöisesti yhden organisaation sopimia. Nykytilan kuvaus JHS 179 –suosituksen mukaisesti on kuitenkin vienyt paljon aikaa ja erityisesti tietojärjestelmiin liittyvien sopimusten selvittäminen on

edennyt huomattavasti arvioitua hitaammin. Nykytilan kuvaamisen ja tavoitetilan suunnittelun osalta työtä jatketaan vuoden 2018 puolella.

6. 2. Arvio projektityön onnistumisesta

Projektityö eteni viivästyneen käynnistymisen jälkeen ripeästi ja joustavasti. Vastuualueiden määrittelyn jälkeen kaikki projektiin osallistuneet henkilöt ovat sitoutuneesti tuottaneet vaaditut tiedot.

Projekti toteutettiin onnistuneesti ilman säännönmukaisia projektikokouksia. Tietojen vaihto projektiin osallistuneiden välillä tapahtui joustavasti ja tarpeen mukaan joko sähköpostitse ja Skype for Business istunnoissa. Projekti ja projektityö käytettävä aika ja resurssit huomioiden onnistui hyvin. Lopputuotokset olisivat toki olleet laajemmat, mikäli aikaa projektin toteuttamiselle olisi ollut käytettävissä enemmän.

7. Toimenpiteet projektin jälkeen

Projektissa aloitettu työ jatkuu alkuvuonna 2018 Valtiovarainministeriön rahoitushakemus II/2017 mukaisilla tehtävillä.

Keskeisiä sote- ja maakuntauudistukseen liittyviä, lähiajan toimenpiteitä ICT-järjestelmiin ovat seuraavat:

- Uuden yrityksen perustamisen suunnittelu ja toteutus talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiin väliaikaishallintoa varten
- Uuden yrityksen perustamisen suunnittelu ja toteutus väliaikaishallinnolle Kainuun nykyiseen asian- ja kokoushallintajärjestelmään
- Tietohallinnon muutossuunnitelmien suunnittelu ja toteutus Vimana Oy:n kanssa.
- Henkilökohtaisen budjetoinnin ja valinnanvapauden pilotoinnit
- palveluluokituksen ja XBRL –muutosten suunnittelu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä taloushallinnon tietojärjestelmiin, jotta maakuntauudistuksen mukainen raportointi voidaan toteuttaa ja tiedot toimittaa vaaditussa muodossa
- Vuoden 2018 rahoitushakemuksen laatiminen

- Pidemmän aikavälin tavoitetilan suunnittelu
- Maakunnallinen järjestäjän verkkosivujen suunnittelu ja toteutus

8. Projektista opittua

Joustava työskentelytapa ilman erikseen tähän projektiin nimettyä projekti- ja ohjausryhmää oli aivan toimiva ratkaisu. Työskentely eteni ilman perinteistä projektimuotoista ohjausta. Tällainen toimintamalli edellyttää kuitenkin sitä, että vastuut ja toimenkuvat projektiin osallistuneiden osalta ovat selvillä heti työskentelyn alussa.

Projektin toteutukselle aikaa ja resursseja oli varattu liian vähän, jatkossa näihin asioihin on kiinnitettävä enemmän huomiota.

Myös esiselvittelyn, nykytilan selvittämisen ja tavoitetilan kuvaamisen rajat ovat usein näkymättömiä, jolloin vaiheita ei ole aina helppoa erottaa toisistaan. Rahoitushakemusten vaatimuksissa voitaisiin ehkä joustaa enemmän näiden asioiden suhteen.

Niukoilla resursoinneilla toimittaessa olisi hyvä myös kiinnittää huomiota rahoituksen haku- sekä väli- ja loppuraportointivaiheissa vaadittavien asiakirjojen määrään. Yksityiskohtainen ja tarkka dokumentointi esim. raportointivaiheessa vie niukat resurssit pois varsinaisten muutoksen toteuttamisesta.

9. Liitteet

Liite 1: Excel taulukko, VM Rahoituksen lopputuotokset.xlsx

Liite 2. Excel taulukko, Käytetty rahoitus.xlsx

Liite 3: PowerPoint –esitys, Tuotantorakenteiden nykytila.pptx

Tulokset kohdealueittain

I. Nykytilakuvaus

1. ICT-järjestelmien nykytilan kuvaus

Liite 1, välilehti 1: tietojärjestelmäsalkku

2. Tuotantorakenteiden nykytilakuvaus

Liite 3, erillinen ppt –esitys tuotantorakenteen nykytilakuvauksesta

3. ICT-sopimusten luokittelu

- Liite 1, välilehti 3: sopimussalkku
- 4. Tiedot nykytilakustannuksista
 - Liite 1, välilehti 4: nykytilan kustannukset
- 5. Tietovarannot
 - Liite 1, välilehti 5: tietovarannot
- II. Tavoitetilan suunnittelu
 - 6. Arvio väliaikaishallinnon ICT-resurssitarpeista
 - Liite 1, välilehti 6: Arvio ICT-resurssitarpeista
 - 7. Kuvaus maakunnan minimissään tarvitsemista palveluista ja niihin liittyvät ICT-järjestelmät
 - Liite 1, välilehti 7: Tarvittavat ICT-palvelut
 - 8. Maakunnan yhteisen kokonaisarkkitehtuurin karkean tason kuvaus (tavoitetila)
 - Liite 1, välilehti 8: Yhteinen kokon.arkkitehtuuri
 - 9. Tietojärjestelmäarkkitehtuurin kuvaus
 - Liite 1, välilehti 9 Tietojärjestelmäarkkitehtuuri
 - 10. Teknologia-arkkitehtuuri
 - Liite 1, välilehti 10 Teknologia-arkkitehtuuri
 - 11. VM KA-työhön osallistuminen
 - Liite 1, välilehti 11 KA-työhön osallistuminen
- III. Muutokset suunnittelu
 - 12. Projektisalkku ja kehittämishankkeet
 - Liite 1, välilehti 12 Projektisalkku
 - 13. Maakuntakohtaiset rahoitushakemuksessa esitetyt kehityskohteet
 - Liite 1, välilehti 13 Rah.hak. kehityskohteet